

tegelijkertijd een projectie, een reflectie en een creatie is van de beschouwer. Dat spiegelingen ver liggen van de werkelijkheid van de 'ander', van Nanook (denken we opnieuw aan de verschillende betekenissen van zijn glimlach) is dan ook niet meer dan evident. Deze evidentie wordt meestal 'weggemoffeld', verstopt achter objectief aandoende kadrering en realistische montage. Dat deze objectiviteit even goed een constructie is, een esthetische stijl, lijkt het verst van de gedachten van een kijker.

Site, een topografisch portret

In de film *Site* heb ik gepoogd het interview met José Besprosvany over uitsluiting, objectivering en recuperatie te verwerken in documentaire beelden. Inspiratie voor de visualisering van zijn verhaal vond ik in een citaat van Toni Morrison: *'How I gain access to that interior life is what drives me and which both distinguishes my fiction from autobiographical strategies and which also embraces certain autobiographical strategies it is a kind of literary archeology: on the basis of some information and a little bit of guesswork you journey to a site to see what remains were left behind and to reconstruct the world that these remains imply. What makes it fiction is the nature of the imaginative act: my reliance on the image – or the remains – in addition to recollection, to yield up a kind of truth.'* (uit *The site of memory*, Tony Morrison, 1990).

Zoals de metafoer van Morrison trefend verbeeldt, kan je identiteit als een 'site' lezen. Je hoeft die niet noodzakelijk af te bakenen in de hoogte, diepte en lengte. Je kan een spade nemen en alles omwoelen. Je kan een stuk fossiel in een van de lagen ontdekken en zoeken naar een mogelijke, vaak ingebeeelde reconstructie van dat stuk identiteit. Geïnspireerd door de topografische associaties, heb ik ervoor geopteerd de 'talking heads'-stijl van het gegeven materiaal te negeren. Ook een emo-reportage over Josés leven was voor mij geen optie. Ik heb daarentegen het arsenaal aan mogelijkheden uit de experimentele film aangewend.

Ik heb diareeksen uit de jaren '70, getiteld *Hoe oriënteer ik mezelf in de ruimte?* en *Hoe meet ik afstanden?* herfilmd. Ook oude atlanten werden visueel voer. De lijnen rondom territoria zouden de culturele identiteit afbakenen, een markering van nationaliteiten. In *Site* heb ik geprobeerd dit ironisch te deconstrueren. Door de verandering van deze lijnenconfiguraties doorheen de tijd en ver-

schillende kaarten te filmen, open ik het begrip culturele identiteit als een dynamisch spel tussen verbeelding, reconstructie en geheugen.

José Besprosvany: *'Voor mij is identiteit niet een gesloten cirkel op zich, maar verschillende cirkels op elkaar die in een tekening elkaar raken en gedeeltelijk overlappen. Identiteit is een meervoudig gegeven. Men moet kunnen zeggen: ik ben dit én dit én dit, en niet: dit of dit of dat. Ik heb geen zin om me enkel in Europese kunst te verdiepen, en al de andere dingen die ik ben te negeren.'*

Verder heb ik video-opnames van een choreografie herfilmd met een super-8-camera. Zo wil ik duidelijk maken dat ik construeer en creëer. Bovendien kan het dansende lichaam zo enigmatisch functioneren in de film. Terwijl die super-8-beelden in het begin van de film als een soort symbool op Besprosvany's tekst zijn gemonteerd, dansen ze naar het einde toe op muziek, een dans die opnieuw gechoreografeerd wordt door mijn montage. Het lichaam wordt zo niet herleid tot object. Dit is geen sinecure aangezien de relatie dans en film stevast verankerd lijkt in een complex kluwen van voyeurisme en exhibitionisme.

De super-8-camera heb ik ook gebruikt om de idee van markering uit de oude atlanten verder uit te bouwen. Ik heb vogelperspectiefbeelden genomen van de volle witte lijn op straatstenen. Een snelle montage maakt van deze beelden een ironisch spel van behoren, uitsluiten en bekeuren. Een videocamera heb ik gebruikt om de dia's over te zetten, maar ook om Besprosvany te filmen tijdens een repetitie. Ik vond het belangrijk dat ik niet alleen zwart-wit super-8-beelden gebruik die een beetje nostalgisch, bijna symbolisch werken, maar ook de kleuren van een hic-et-nunc-videocamera waardoor het verhaal duidelijk in het 'nu' wordt geplaatst.

Het verhaal van José Besprosvany is wat mij betreft een abstract verhaal, geen persoonlijke anekdotiek. De film gaat dan ook weg van de exotiserende reportagestijl en is eerder een soortement lappendeken, een speels kluwen van verschillende soorten beelden waarin de kijker een openheid omtrent culturele identiteit wordt gelaten. Met deze vormtaal tracht ik aan de kijker een signaal te geven dat de film een andere realiteit dan de 'echte' construeert, dat ik via het creatief en reflexief omgaan met beelden probeer een kritische positie in te nemen ten overstaan van de

dominante televisiepolitiek en dat dat geen sinecure is aangezien dit een politiek van uitsluiting, recuperatie en stereotypering is. Deze problemen zijn exponentieel bedreigender als het over mensen/kunstenaars van cultureel gemengde achtergrond gaat of van andere sociale groepen die niet tot de dominante sociale groep behoren. Laat deze tekst geen pleidooi zijn om te bewijzen dat mijn film fantastisch is. Ik hoop met dit artikel een kritische analyse van beeldretoriek te verbinden met de sociaal-politieke positie van het 'etnische' onderwerp of de 'etnische' kunstenaar.

MAY I HAVE THIS DANCE?

REGIE, CAMERA, PRODUCTIE Kathryn Ramey
(2000, 18 min.)
kramey@nimbus.ocis.temple.edu

SITE, EEN ANTROPOLOGISCH PORTRET

REGIE, CAMERA An van. Dienderen (2000, 18 min.)
MONTAGE Rudi Maerten
PRODUCTIE KunstenFESTIVALdesArts en
Brussel/Bruxelles 2000
UITVOEREND PRODUCENT Elektrischer Schnellseher
vzw en KunstenFESTIVALdesArts
Mentat@pandora.be

Site wordt opnieuw vertoond tijdens het komende
KunstenFESTIVALdesArts.
www.kunstenfestivaldesarts.be